

ŚIST

Świętokrzyski Instytut
Samorządu Terytorialnego

**Narodowym Instytucie Wolności – Centrum
Społeczeństwa Obywatelskiego**

2022

**KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO**

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Sfinansowano ze środków Narodowego Instytutu Wolności –
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
w ramach Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich
na lata 2018–2030 PROO

Rządowy Program
Rozwoju Organizacji
Obywatelskich
na lata 2018–2030
PROO

Narodowy Instytut Wolności jest instytucją właściwą w sprawach wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, a także działalności pożytku publicznego i wolontariatu, w zakresie określonym w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Nazwa Instytutu podkreśla zapisaną w preambule ustawy ideę, że tworzona agencja wykonawcza ma wspierać rozwój społeczeństwa obywatelskiego w Polsce przez wzmocnienie zorganizowanej i dobrowolnej aktywności obywateli na rzecz różnorodnych ważnych społecznie celów, co ma nawiązywać do wielowiekowego dziedzictwa polskiej wspólnoty wolnych obywateli i jednocześnie wypełniać ideały wolności. Jego zadaniem jest zarządzanie programami wsparcia rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, przyjętymi w drodze uchwały przez Radę Ministrów, po przeprowadzeniu konsultacji z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817, z późn. zm.), oraz gromadzenie i analizowanie danych ze wszystkich obszarów współpracy administracji państwowej z sektorem obywatelskim. Dyrektor Narodowego Instytutu Wolności przejął część zadań wykonywanych dotychczas przez ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego wobec organizacji pożytku publicznego.

Realizacja zadań rządowego wsparcia rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w nowej strukturze instytucjonalnej to efekt współpracy Komitetu ds. Pożytku Publicznego oraz Narodowego Instytutu Wolności, a także Rady Działalności Pożytku Publicznego, które współuczestniczą między innymi w procesie przygotowywania, opiniowania i wdrażania programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Źródło: <https://niw.gov.pl>

15 października 2017 r. Sejm przyjął ustawę o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Społeczeństwa Obywatelskiego. Głosami większości posłów izba uchwaliła akt prawny, który tworzy NIW-CRSO. Jak powiedział Wicepremier Piotr Gliński, Przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego i inicjator powstania NIW-CRSO: *„To jest projekt [ustawy], który wychodzi naprzeciw potrzebom organizacji pozarządowych, na ogół tych słabszych, lokalnych, tych, które dotychczas nie miały odpowiedniego wsparcia także ze strony polskiego państwa”*.

20 listopada 2017 r. prof. Piotr Gliński – Przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego, powołał Wojciecha Kaczmarczyka na stanowisko dyrektora NIW-CRSO.

21 lutego 2018 r. Premier Mateusz Morawiecki wspólnie z wicepremierem Piotrem Glińskim zainaugurował działalność Rady NIW-CRSO.

Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego to pierwsza w historii Polski agencja wykonawcza odpowiedzialna za wspieranie społeczeństwa obywatelskiego, działalności pożytku publicznego i wolontariatu. NIW-CRSO służy organizacjom pozarządowym, kierując do nich programy wsparcia merytorycznego i finansowego.

Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego zarządza kilkoma programami, które mają za zadanie wspierać tworzenie się silnego społeczeństwa obywatelskiego. Są to:

PROO (Rządowy Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018 - 2030) - to pierwszy w historii program bezpośredniego wsparcia rozwoju polskich organizacji obywatelskich. Dotacje w ramach programu będą przydzielane na rozwój instytucjonalny organizacji oraz realizację ich celów statutowych.

W ramach programu przygotowane zostały różnorodne, dopasowane do potrzeb sektora pozarządowego, formy wsparcia. Dotacje będzie można uzyskać zarówno na realizację wieloletniej strategii rozwoju organizacji, budowę kapitału żelaznego, ale także np. na zaspokojenie nagłych potrzeb w sytuacjach awaryjnych. Konkursy uruchamiane są dla mediów obywatelskich, organizacji strażniczych, think tanków.

Nie jest wymagany wkład własny, a rozliczenie dotacji będzie dokonywane w oparciu o osiągnięte rezultaty. Konkursy dotacyjne będą uruchamiane w ramach pięciu priorytetów Programu.

Priorytety Programu PROO:

Priorytet 1a. Wsparcie działań misyjnych i rozwoju instytucjonalnego

Priorytet 1b. Dotacje na wkład własny

Priorytet 2a. Dotacje operacyjne na wsparcie budowania początkowych kapitałów żelaznych

Priorytet 3. Rozwój instytucjonalny lokalnych organizacji strażniczych i mediów obywatelskich

Priorytet 4. Rozwój instytucjonalny think tanków obywatelskich

Priorytet 5. Wsparcie doraźne

W latach 2018-2030 na realizację PROO przeznaczona zostanie kwota 585 mln zł, która pozwoli na wsparcie blisko 12 tysięcy organizacji pozarządowych działających na terytorium Polski.

NOWEFIO (Rządowy Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030) - jest kontynuacją programów rządowych skierowanej do sektora organizacji pozarządowych. Podstawowym celem programu jest promocja działalności społecznej, aktywizacja i formowanie postaw obywatelskich. Dotację można otrzymać na projekt społeczny. Zakres możliwych do zrealizowania działań obejmuje wszystkie obszary działalności pożytku publicznego. W ramach Programu wydzielone zostały cztery priorytety.

Priorytety Programu NOWEFIO:

Priorytet 1. Mikro inicjatywy

Priorytet 2. Organizacje obywatelskie na rzecz dobra wspólnego

Priorytet 3. Organizacje obywatelskie w życiu publicznym

Priorytet 4. Wzmocnienie kompetencji organizacji obywatelskich

Priorytet 5. Pomoc techniczna

Korpus Solidarności - Program wolontariatu długoterminowego, którego celem jest kompleksowe wsparcie rozwoju długofalowej relacji między wolontariuszem a placówką korzystającą z jego świadczeń. Program ma przyczynić się do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez wypracowanie i wdrożenie rozwiązań, które będą ułatwiać i zachęcać do systematycznego oraz długoterminowego angażowania się obywateli w wolontariat.

Program Korpusu Solidarności koncentruje się na czterech grupach odbiorców:

- wolontariuszach,
- organizatorach wolontariatu,
- koordynatorach wolontariatu,
- otoczeniu wolontariatu.

ROHIS (Rządowy Program Wsparcia Rozwoju Organizacji Harcerskich i Skautowych na lata 2018-2030) - jest nową formą wsparcia organizacji harcerskich. Program jest nową formą wsparcia dla organizacji harcerskich, będących ważnym partnerem państwa w działaniach na rzecz rozwoju i wychowywania młodych ludzi. Działalność harcerska jest prowadzona według systemu wychowania, nawiązującego do dorobku światowego skautingu i polskiego ruchu harcerskiego. Dzięki temu stwarza możliwość wszechstronnego, nowoczesnego i harmonijnego rozwoju fizycznego, intelektualnego, emocjonalnego, społecznego i duchowego dzieci i młodzieży.

Uniwersytety Ludowe - 18 czerwca 2020 r. Rada Ministrów przyjęła nowy program wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego pod nazwą „Program Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2020-2030” Jest to pierwszy w Polsce program, którego głównym celem jest rozwój edukacji dorosłych w formie grundtvigiańskich uniwersytetów ludowych. Wsparcie finansowe w ramach programu obejmuje 4 priorytety.

Priorytet 1. Wsparcie infrastrukturalne i programowe działających uniwersytetów ludowych, prowadzących kursy stacjonarne z wykorzystaniem bazy internatowej lub kursy niestacjonarne

Priorytet 2. Wsparcie tworzenia nowych oraz reaktywacji wcześniej istniejących uniwersytetów ludowych

Priorytet 3. Wsparcie sieci i porozumień uniwersytetów ludowych oraz upowszechnianie edukacji grundtvigiańskiej

Priorytet 4. Wsparcie rozwoju edukacji obywatelskiej i zachowania dziedzictwa w środowiskach lokalnych

Międzynarodowe Domy Spotkań - głównym celem Programu jest promowanie nawiązywania kontaktów między społeczeństwami w UE i poza nią, promowanie solidarności i zrozumienia międzykulturowego, upowszechnianie dziedzictwa narodowego Polaków i historii Polski. Przedmiotem konkursu jest umożliwienie stworzenia sieci MDS, dysponującej wysokiej jakości ofertą programową spójną z celami polityki edukacyjnej i zagranicznej państwa polskiego, podążającą za współczesnymi wyzwaniami społecznymi oraz rynku pracy i edukacji.

Priorytet 1.: Wsparcie istniejących międzynarodowych domów spotkań

- Ścieżka 1a: Wsparcie działalności programowej istniejących międzynarodowych domów spotkań,
- Ścieżka 1b: Wsparcie rozwoju instytucjonalnego istniejących międzynarodowych domów spotkań.

Priorytet 2.: Wsparcie nowych międzynarodowych domów spotkań

- Ścieżka 2a: Wsparcie działalności programowej nowopowstających międzynarodowych domów spotkań,
- Ścieżka 2b: Wsparcie rozwoju instytucjonalnego nowopowstających międzynarodowych domów spotkań.

Program COVID-19 - Program Wsparcia Doraźnego Organizacji Pozarządowych w zakresie przeciwdziałania skutkom COVID-19 to pomoc finansowa dla organizacji, które zostały poszkodowane w wyniku epidemii koronawirusa. Celem Programu jest doraźne wsparcie instytucjonalne dla organizacji i pomoc przy inicjowaniu lokalnych działań, które mają służyć walce ze skutkami epidemii.

Działania wspierające (Priorytet 1):

Uzupełnianie zadań administracji publicznej, których celem jest przeciwdziałanie COVID-19 w społecznościach lokalnych;

Bezpieczeństwo NGO (Priorytet 2):

- Realizację działań, które musiały zostać wstrzymane przez epidemię (Nie dotyczy zadań publicznych/projektów realizowanych ramach Programów: PROO, FIO, ROHiS, Korpus Solidarności);
- Realizację działań, które umożliwią dalsze funkcjonowanie organizacji;
- Zakup sprzętu i materiałów, które są niezbędne do realizacji powyższych działań;
- Wynajem siedziby lub lokalu do realizacji działań.

W 2020 r. NIW-CRSO przeprowadził otwarte konkursy dotacyjne w ramach następujących programów:

- Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 PROO: edycja 2020 Priorytet 1a; edycja 2020 Priorytet 1b; edycja 2019-2020 Priorytet 2a; edycja 2020 Priorytet 3; edycja 2020 Priorytet 4; edycja 2020 Priorytet 5;
- Programu Wsparcia Doraźnego Organizacji Pozarządowych w zakresie przeciwdziałania skutkom COVID-19;
- Rządowego Programu Wsparcia Rozwoju Organizacji Harcerskich i Skautowych na lata 2018-2030 (ROHiS);
- Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 20214-2020;
- Programu Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2020-2030 (PWRUL).

W przeprowadzonych konkursach wypłacono dotacje w ramach zawartych umów:

- 542 dotacje w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich 2014-2020 (FIO);
- 483 dotacje w ramach Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 PROO;
- 404 dotacje w ramach Programu Wsparcia Doraźnego Organizacji Pozarządowych w zakresie przeciwdziałania skutkom COVID-19;
- 7 dotacji w ramach Rządowego Programu Wsparcia Rozwoju Organizacji Harcerskich i Skautowych na lata 2018-2030 (ROHiS);
- 38 dotacji w ramach Programu Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2020-2030 (PWRUL).

Organizacje pozarządowe to partnerzy NIW-CRSO, z którymi Instytut chce wspólnie budować silne i świadome społeczeństwo obywatelskie. Ich udział w realizacji tego dzieła jest kluczowy, dlatego NIW-CRSO do współpracy podchodzi z należytych szacunkiem i oczekiwaną otwartością. Przejrzyste zasady, konsultowanie działań i zamierzeń, a także otwarty dialog gwarantują optymalne wykorzystanie potencjału społecznego Polaków.

NIW-CRSO wspiera organizacje pozarządowe, dostosowując działania do ich potrzeb oraz uwarunkowań III sektora. Upraszcza procedury tak, by rozwiązania były dostępne dla jak największej liczby środowisk pozarządowych, niezależnie od ich potencjału czy zasobów. Działania podejmowane przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa przyczynią się do budowy silnego i stabilnego społeczeństwa obywatelskiego w Polsce.

Źródło: <https://niw.gov.pl/>